

Cuprins

PARTEA I CONSTRUCȚIA EUROPEANĂ ȘI SISTEMUL INSTITUȚIONAL AL UNIUNII EUROPENE

Capitolul 1. Evoluția construcției europene	15
1.1. Începuturile instituțiilor europene	15
1.2. De la CECO la Comunitatea Europeană a Celor Șase	16
1.3. Extinderea și transformarea Comunității Europene (1972-2007).....	19
1.4. Constituția europeană	32
Capitolul 2. Instituțiile Uniunii Europene	43
2.1. Parlamentul European	43
2.1.1. Puterile Parlamentului European.....	44
2.1.2. Rolurile specifice Parlamentului European	49
2.1.3. Organizarea și funcționarea Parlamentului European	53
2.2. Consiliul Uniunii Europene	57
2.2.1. Atribuțiile Consiliului Uniunii Europene	57
2.2.2. Modul de adoptare a deciziilor	58
2.2.3. Organizarea și funcționarea Consiliului UE.....	60
2.3. Consiliul European	61
2.4. Comisia Europeană.....	61
2.4.1. Rolul și funcțiile Comisiei Europene	62
2.4.2. Organizarea și funcționarea Comisiei Europene	63
2.4.3. Relațiile Comisiei Europene cu celelalte instituții	65
2.5. Curtea de Justiție și Tribunalele europene.....	65
2.6. Curtea Europeană de Conturi	74
2.7. Viitorul instituțiilor europene	75
Capitolul 3. Organele, oficiile și agențiile Uniunii Europene	81
3.1. Organele consultative ale Uniunii Europene	81
3.1.1. Comitetul Economic și Social	81
3.1.2. Comitetul Regiunilor	84
3.2. Organele financiare ale Uniunii Europene	86
3.2.1. Banca Europeană de Investiții	86
3.2.2. Banca Centrală Europeană	87
3.3. Organele de control	90
3.3.1. Mediatorul European (Instituția Ombudsman).....	90
3.3.2. Controlorul European pentru Protecția Datelor.....	91
3.4. Oficiile și agențiile subsidiare	92

3.4.1. Oficiile și agențiile interinstituționale	92
3.4.2. Oficiile și agențiile descentralizate.....	92

PARTEA A II-A POLITICILE UNIUNII EUROPENE

Capitolul 4. Domeniile de acțiune ale Uniunii Europene și ale statelor membre	107
4.1. Competențele Uniunii Europene	107
4.2. Domeniile de activitate ale Uniunii Europene.....	110
Capitolul 5. Politica agricolă comună și dezvoltarea rurală	167
5.1. Necesitatea unei politici agricole comune	167
5.2. Concepte de bază privind politica agricolă.....	168
5.3. Istoricul politicii agricole comune.....	170
5.4. Obiectivele și principiile inițiale ale politicii agricole comune.....	177
5.5. Sectoare ale agriculturii Uniunii Europene	179
5.6. Politica de piață și de prețuri	183
5.7. Politica agricolă structurală	187
5.8. Politica de dezvoltare rurală	189
5.8.1 Baza legală a politicii de dezvoltare rurală.....	189
5.8.2 Orientările strategice ale UE în ceea ce privește dezvoltarea rurală	191
5.9. Viitorul politicii agricole	194
Capitolul 6. Politica în domeniul cercetării	197
6.1. Scurt istoric al politicii în domeniul cercetării	197
6.2. Cercetarea în Europa	199
6.3. Obiectivele politicii în domeniul cercetării	204
6.4. Lisabona și cercetarea.....	211
6.4.1. Spațiul European al Cercetării și „obiectivul de 3%”	212
6.4.2. Condiții pentru realizarea Agendei de la Lisabona	213
Capitolul 7. Politica în domeniul concurenței.....	215
7.1. Noțiuni introductive privind concurența	215
7.2. Concepte de bază privind politica în domeniul concurenței.....	216
7.3. Legislația Uniunii Europene în domeniul concurenței	219
7.4. Ajutoarele publice	221
7.5. Politicile anticoncurențiale	226
7.5.1. Aranjamentele comerciale interzise	229
7.5.2. Abuzul de poziție dominantă.....	232
7.5.3. Fuziunile și achizițiile	234
7.5.4. Impactul practicilor anticoncurențiale asupra comerțului internațional.....	235
7.6. Tendințele politicii europene în domeniul concurenței	237

Capitolul 8. Politica în domeniul educației și formării profesionale	241
8.1. Educația – „baza modelului social european”	241
8.2. Istoricul politicii educaționale și de formare profesională	241
8.3. Obiectivele politicii educaționale și de formare profesională	242
8.4. Caracteristicile politicii educaționale și de formare profesională	243
8.5. Principiile politicii educaționale și de formare profesională	244
8.6. Programe comunitare în domeniul educației, formării profesionale și tineretului	245
8.6.1. Eurydice și NARIC – primele rețele în domeniul educației	245
8.6.2. Primele programe ale Comunității Europene în domeniul educației și formării profesionale	245
8.6.3. Programe în domeniul educației, formării profesionale și tineretului derulate în perioada 2000-2006	246
8.7. Actualele programe ale UE în domeniul educației, formării profesionale și tineretului	251
8.7.1. Erasmus Mundus	251
8.7.2. Învățarea pe parcursul întregii vieți (Lifelong Learning Programe)	253
8.8. Prioritățile UE în domeniul educației și formării profesionale	257
8.8.1. Modernizarea educației și formării profesionale	257
8.8.2. Prioritățile reformei Procesului Bologna	258
8.8.3. Priorități permanente în domeniul educației și formării profesionale	260
8.8.4. „Educație și formare profesională 2010”	262
Capitolul 9. Politica în domeniul energiei	267
9.1. Concepte de bază privind politica energetică a Uniunii Europene	267
9.2. Evoluția politicii comune în domeniul energiei	267
9.3. Principalele resurse și tipuri de energie și legislația europeană specifică ce le reglementează	274
9.3.1. Cărbunele	274
9.3.2. Petrolul	275
9.3.3. Gazul natural	277
9.3.4. Energia electrică	278
9.3.5. Energia termică	280
9.3.6. Energia nucleară	281
9.3.7. Energiile verzi (regenerabile)	284
9.4. Eficiența energetică	289
9.5. Programele specifice domeniului energetic	293
9.6. Viitorul politicii energetice a Uniunii Europene	296
Capitolul 10. Politica industrială	301
10.1. Concepte de bază privind politica industrială	301
10.2. Scurt istoric al politicii industriale	303

10.3. Principalele acțiuni ale politicii industriale	306
10.3.1. Piața unică a produselor industriale	307
10.3.2. Standardizarea și comerțul electronic	307
10.3.3. Măsuri directe în sprijinul competitivității industriale.....	308
10.3.4. Contribuția altor politici europene la sprijinirea competitivității industriale	308
10.4. Politica în favoarea întreprinderilor mici și mijlocii	309
10.4.1. Întreprinderile.....	309
10.4.2. Drepturile societăților comerciale	312
10.5. Principalele ramuri industriale la nivel european	312
10.5.1. Industria oțelului	313
10.5.2. Industria aerospațială	314
10.5.3. Industria chimică și farmaceutică	316
10.5.4. Industria automobilelor	318
10.6. Noile tehnologii industriale	322
10.7. Viitorul politicii industriale	323
Capitolul 11. Politica privind protecția mediului înconjurător	325
11.1. Concepte de bază privind mediul înconjurător.....	325
11.2. Istoricul politicii de mediu.....	328
11.3. Principiile, obiectivele și instrumentele politicii de mediu	333
11.4. Dezvoltarea durabilă.....	337
11.4.1. Conceptul de dezvoltare durabilă.....	337
11.4.2. Dimensiunile dezvoltării durabile.....	339
11.4.3. Strategia Göteborg privind dezvoltarea durabilă	340
11.5. Legislația orizontală	342
11.6. Politica europeană în domeniul deșeurilor	345
11.7. Politica europeană în domeniul apei.....	348
11.8. Politica europeană în domeniul purității aerului.....	350
11.9. Politica europeană în domeniul poluării industriale.....	351
11.10. Politica europeană în domeniul mediului urban.....	353
11.10.1. Obiectivele strategiei europene în domeniul mediului urban.....	354
11.10.2. Principalele probleme de mediu cu care se confruntă orașele.....	355
11.10.3. Actorii implicați în politica de îmbunătățire a mediului urban	355
11.10.4. Acțiuni ale politicii de îmbunătățire a mediului urban.....	356
11.10.5. Prioritățile politicii europene în domeniul mediului urban	357
11.11. Viitorul politicii de mediu	362
Capitolul 12. Politica monetară.....	371
12.1. Aspecte introductive	371
12.2. Funcțiile politicii monetare.....	373
12.3. Uniunea Economică și Monetară.....	376

12.3.1. Evoluția Uniunii Economice și Monetare	376
12.3.2. Caracteristicile Uniunii Economice și Monetare	382
12.3.3. Obiectivele UEM. Mijloace de realizare.....	382
12.3.4. Eurosistemul.....	384
12.3.5. Rolul instituțiilor comunitare în ceea ce privește politica monetară.....	385
12.4. Moneda EURO	386
12.4.1. Etapele introducerii monedei euro	387
12.4.2. Raportul euro-dolar	392
12.4.3. Consecințele generate de introducerea monedei euro.....	394
Capitolul 13. Piața internă.....	401
13.1. Considerații generale	401
13.2. Libertățile promovate de către piața unică	405
13.2.1. Libera circulație a bunurilor.....	405
13.2.2. Libera circulație a capitalurilor	406
13.2.3. Libera circulație a persoanelor	407
13.2.4. Libera circulație a serviciilor	411
13.3. Gestiunea pieței unice.....	416
13.4. Dimensiunea exterioară a pieței unice.....	417
13.5. Politicile de acompaniere a pieței unice	418
13.6. Rețelele transeuropene.....	421
Capitolul 14. Politica privind dezvoltarea regională.....	423
14.1. Regiunile de dezvoltare	423
14.1.1. Nomenclatorul Unităților Teritoriale Statistice (NUTS).....	424
14.2. Concepte de bază privind politica de dezvoltare regională	428
14.2.1. Definirea și necesitatea politicii de dezvoltare regională.....	428
14.2.2. Obiectivele și principiile politicii de dezvoltare regională	429
14.2.3. Tipuri de politici de dezvoltare regională	430
14.2.4. Caracteristicile politicii de dezvoltare regională.....	430
14.3. Scurt istoric al politicii de dezvoltare regională	431
14.4. Instrumentele politicii de dezvoltare regională	436
14.4.1. Perspectiva istorică	436
14.4.2. Instrumentele actuale ale politicii de dezvoltare regională.....	438
14.5. Actorii dezvoltării regionale.....	440
14.5.1. Comitetul Regiunilor.....	440
14.5.2. Instituțiile de coordonare la nivel național.....	440
14.5.3. Agențiile pentru dezvoltarea regională	442
Capitolul 15. Politica privind securitatea.....	447
15.1. Considerații generale	447
15.2. Securitatea în lume	447

15.3. Istoricul politicii de securitate	449
15.4. Securitatea populației – problemă majoră a UE	450
15.5. Amenințările-cheie pentru Europa	451
15.6. Obiectivele politicii privind securitatea.....	454
15.7. Principiile politicii privind securitatea	456
15.8. Instrumentele politicii privind securitatea	458
15.8.1. Forța de Răspuns privind Securitatea Umană	458
15.8.2. Cadrul legal	460
15.9. Probleme și soluții pentru îmbunătățirea PESC	461
15.9.1. Controlul democratic.....	461
15.9.2. Responsabilitatea „bottom-up”	461
15.9.3. Finanțarea	462
15.10. Concluzii.....	462
Capitolul 16. Politica socială și de ocupare	465
16.1. Concepte de bază privind politica socială	465
16.2. Istoricul politicii sociale europene.....	468
16.3. Obiectivele și instrumentele politicii sociale și de ocupare europene.....	472
16.4. Responsabilii politicii sociale europene	486
16.5. Fondul Social European	489
16.6. Viitorul politicii sociale.....	492
Capitolul 17. Politica transporturilor	495
17.1. Concepte de bază privind politica transporturilor	495
17.1.1. Aspecte specifice ale domeniului transporturilor la nivel european	495
17.1.2. Obiectivele politicii în domeniul transporturilor	499
17.1.3. Legăturile dintre politica transporturilor și alte politici europene	502
17.2. Tipuri de transport	503
17.2.1. Transportul rutier	503
17.2.2. Transportul feroviar	506
17.2.3. Transportul aerian	513
17.2.4. Transportul maritim și fluvial	520
17.3. Rețelele transeuropene de transport.....	524
17.3.1. Deblocarea arterelor principale	526
17.3.2. Problema fondurilor	527
17.4. Plasarea utilizatorilor în centrul politicii de transport	529
17.4.1. Sporirea siguranței rutiere.....	529
17.4.2. Costurile suportate de către utilizatori	532
17.4.3. Transportul orientat către oameni	536
17.4.4. Raționalizarea transportului urban	537
17.5. Globalizarea transportului	538
17.6. Viitorul politicii europene a transporturilor	538

Capitolul 18. Politica vamală	541
18.1. Concepte de bază privind politica vamală europeană	541
18.1.1. Formele de integrare vamală și cooperare economică.....	541
18.1.2. Rolul politicii vamale în punerea în practică a altor politici ale Uniunii Europene	543
18.2. Istoricul politicii vamale	546
18.3. Instrumentele politicii vamale	548
18.4. Locul Uniunii Europene în cadrul comerțului mondial.....	551
18.4.1. Schimburile comerciale preferențiale	552
18.4.2. Acordurile de cooperare vamală	553
18.5. Administrațiile vamale	554
18.6. Viitorul politicii vamale comune.....	555

PARTEA A III-A MANAGEMENTUL FONDURILOR EUROPENE

Capitolul 19. Fondurile europene	561
19.1. Scurt istoric al fondurilor europene.....	561
19.2. Fondurile structurale în perioada de programare 2000-2006	566
19.2.1. Caracteristicile fondurilor structurale	566
19.2.2. Principiile fondurilor structurale în perioada de programare 2000-2006.....	571
19.2.3. Istoricul reformelor obiectivelor prioritare ale fondurilor structurale.....	573
19.2.4. Beneficiarii fondurilor structurale.....	577
19.3. Fondul de Coeziune	581
19.4. Fondul European de Solidaritate	583
19.5. Fondurile de preaderare	584
19.5.1. Programul PHARE.....	585
19.5.2. Instrumentul pentru Politici Structurale de pre-Aderare (ISPA).....	587
19.5.3. Programul Special de pre-Aderare pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală (SAPARD)	589
19.5.4. Parteneriatele pentru aderare.....	592
19.6. Reforma fondurilor europene în perioada 2007-2013	592
19.6.1. Prioritățile fondurilor structurale și de coeziune după extindere	592
19.6.2. Domeniile prioritare ale Fondurilor structurale și de coeziune.....	598
19.6.3. Instrumentele politicii agricole comune și ale politicii de pescuit.....	601
19.6.4. Instrumentul de ajutor de preadeziune (IAP).....	609
19.6.5. Principiile fondurilor europene în perioada de programare 2007-2013.....	611

Capitolul 20. Managementul fondurilor europene	615
20.1. Considerații generale privind managementul fondurilor europene	615
20.2. Pregătirea programelor: Cadrul de Sprijin Comunitar	619
20.3. Implementarea programelor	625
20.4. Regulile financiare.....	627
Bibliografie	633
Anexe	639